

*Za podjetno, inovativno in
družbeno odgovorno Evropo*

1

Globalizacija in demografski dejavniki predstavljajo velike izzive Evropski uniji in državam članicam. Od lanske jeseni se nahajamo v globalni finančni in gospodarski krizi z zaskrbljujočimi razmerami na trgu dela. Pomemben izziv svetovnemu gospodarstvu, EU in tudi nam je, kako čim prej rešiti finančno in gospodarsko krizo.

Ta izziv postavlja zahteve tako za bolj konkurenčno evropsko gospodarstvo kot za ustvarjanje novih delovnih mest in dostop do trga dela. V ZARES želimo, da je EU konkurenčna tudi v teh težkih časih in ob dejstvu naraščanja konkurenčne moči gospodarstev drugih svetovnih regij.

Tudi za slovensko gospodarstvo je danes prav gotovo največji izziv, kako v pogojih globalizacije zagotoviti optimalno uresničevanje temeljnega gospodarskega cilja Slovenije, **to je zagotavljanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in podjetništva na globalnem trgu kot temeljnega pogoja za razvojni preboj, dolgoročno stabilno gospodarsko rast, razvoj in s tem zagotavljanje blaginje slovenskim državljanom in državljanom.**

V stranki ZARES vemo, da je družba prihodnosti **družba znanja, inovativnosti in ustvarjalnosti ter družba sonaravnega razvoja**. To so in bodo temeljni generatorji konkurenčnosti v prihodnosti. Brez znanja in inovativnosti ni tehnološkega razvoja. Brez ustvarjalnega podjetnika ni razvoja podjetništva kot temeljne gonilne sile razvoja gospodarstva. Tega tudi v pogojih finančne in gospodarske krize ne smemo zanemariti. **Ohranjanje razvojne aktivnosti evropskih in slovenskih podjetij tudi v času krize je edina možnost, da iz nje izidemo kot zmagovalci.**

Zavzemamo se za inovativno, v družbo znanja usmerjeno gospodarstvo in podjetništvo temelječe na paradigmi trajnostnega razvoja. Po našem mnenju se bo le takšno gospodarstvo in podjetništvo sposobno uspešno odzivati na izzive globalizacije in trenutne gospodarske krize. Odprt trg in konkurenca idej in inovacij dajeta najboljše možnosti za svobodno, samostojno in neodvisno življenje ljudi.

Odprta svobodna družba mora ščititi zasebno lastnino, omejevati različne monopole in skozi odločno podporo razvoju socialno-ekonomskih inovacij ter blaginjo celotnega prebivalstva zagotavljati večjo stopnjo socialne in delovne vključenosti, ki mora, kjer je to le mogoče, postopno nadomestiti zagotavljanje socialne varnosti skozi pasivne socialne transfere. Zato mora EU usmerjati večino politik v iskanje izhodov iz socialnih stisk z razvojem novih modelov socialne in zaposlitvene integracije večine prebivalstva ter tudi z razvojem socialne ekonomije in aktivno podporo implementaciji teh modelov.

Zdravje in varna starost ne moreta biti odvisna samo od posameznikovega ekonomskega položaja, pač pa nam **zdravo gospodarstvo daje možnost, da je pravica do varnosti zagotovljena vsem, prav tako pa se je nujno zavedati, da je zdravo in konkurenčno gospodarstvo v največji meri odvisno od stopnje »vitalnosti« prebivalstva in razvitosti kompetenc v posamezni družbi**. Zato je potrebno, da se večina sredstev EU usmeri prav v slednje, s čimer se zagotovi **čimprejšnji vseevropski prehod v novo razvojno fazo**, ki bo manj delovno intenzivna, bolj storitveno usmerjena, z višjim deležem visoko tehnoloških proizvodov in storitev.

Da bi se soočili z izzivi globalizacije in posledicami, ki jih prinašajo demografske spremembe, moramo okrepiti evropsko sodelovanje. Zares potrjuje svoboščine prostega pretoka blaga, kapitala, storitev in ljudi, odprtost, konkurenčnost in podjetništvo. Gre za naložbe v raziskave in razvoj, izboljšanje poslovne klime, resnično svobodnih storitev in naložb v podjetni-

štvo. Prav tako gre za tržno prilagajanje kmetijstva in za proračunsko politiko, ki mora biti sodobna in razvojno usmerjena.

Potreben je pospešen razvoj družbeno odgovornega ravnanja podjetij, socialnega podjetništva in samozaposlovanja. Da bi v času soočanja z negativnimi posledicami globalne ekonomske krize zmanjšali izgubo človeškega in socialnega kapitala in njihovih grozečih posledic, ki številke samo v EU pišejo v milijonih. V ZARES menimo, da je še bolj kot doslej potrebno, da EU uveljavi model razvoja družbeno odgovornih podjetij, kot pogoj za kakršnekoli oblike državnih pomoči ter nove modele socialne ekonomije oz. socialnega podjetništva, ki so se doslej v nekaterih državah članicah bolj in drugje manj uveljavile. Ti dve politiki morata postati ob konkurenčnosti ključni politiki zagotavljanja trajnostnega ekonomskega in družbenega razvoja.

• *Za evropski odgovor na gospodarsko krizo*

• *Odprtost trgov*

V ZARES zagovarjamo skupno politiko EU za odpiranje trgov in zmanjševanje ovir v trgovini tako znotraj EU kakor tudi izven nje. Zavzemamo se tudi za zmanjševanje bremena pravil za podjetništvo.

Za soočenje z ekonomsko krizo EU potrebuje usklajenost ukrepov, ki ne bi smeli voditi niti k preveliki regularizaciji niti k odlaganju nujnih prestrukturiranj. Evropa s protekcionizmom pred trgovino in konkurenco z ostalega sveta ne bo bogatejša. Kvečjemu lahko k njeni blaginji pripomore večja odprtost svetovnemu trgu in sodelovanje v ustvarjanju novega ustroja svetovnega gospodarskega sistema med drugim tudi v okviru pogajanj iz Dohe.

Zapiranje meja prosti trgovini je zapiranje pred prihodnostjo in razvojem. Prihodnost evropske konkurenčnosti v soočanju z ZDA in rastočimi gospodarstvi drugih delov sveta, kot so Kitajska, Indija ali Brazilija, se bo lahko gradila le na znanju, inovativnosti in ustvarjalnosti, večji svobodi gibanja in na podjetjih v konkurenčnih gospodarskih sektorjih.

Enotni notranji trg je eden največjih uspehov EU in jedro njenega sodelovanja. Pomeni, da v EU ne obstajajo notranje meje svobodi gibanja blaga, storitev, kapitala in ljudi. Načela prostega pretoka so stara že več kot pol stoletja in so eden od temeljev evropskega sodelovanja, ki je pripomogel k rasti, blaginji in varnosti EU. Gospodarska kriza ogroža njihov nadaljnji razvoj. Krepijo se težnje po protekcionizmu.

V ZARES želimo zaščititi in razvijati EU odprtih meja za ustvarjanje rasti, blaginje in zaupanja v prihodnost. Za nas odprtost in prosti pretok ni le slogan. Vemo, da svobodna čezmejna izmenjava spodbuja konkurenco, rast in blaginjo, medtem ko zaprtost in protekcionizem vodita do nasprotnih rezultatov.

Zavzemali se bomo za **dosledno spoštovanje pravil o konkurenci in krepitve enotnega notranjega trga EU**, ki je za zagotavljanjem prostega pretoka blaga, kapitala, storitev in ljudi in nove »pete« svoboščine znanja, še kako pomemben za Slovenijo kot malo ekonomijo. V tem okviru bomo ostro nasprotovali vsakršnim poskusom protekcionizma, **ki bo ogrozili delovanje notranjega trga EU.**

Kratkotrajna pomoč prizadetim industrijam nujno ne gradi na dolgoročni evropski konku-

renčni gospodarski moči in lahko pomeni tudi tveganje za poslabšanje položaja. Že pred krizo je v EU primanjkovalo na milijone delovnih mest, da bi lahko dosegli cilje iz Lizbonske strategije. Nesprejemljivo visoka številka pomanjkanja delovnih mest povzroča socialne stiske mnogih ljudi. Zato je sedaj najpomembnejše, da se zagotovita finančna stabilnost in rast dolgoročne zaposlenosti.

Prizadevali si bomo za ponovno vzpostavitev ustreznih in učinkovitih pogojev za financiranje gospodarstva, saj se zavedamo, da je sprostitve kreditnih kanalov bistvena za učinkovitost vseh razvojnih spodbud države. V tem okviru bomo podprli skupno pobudo Evropske investicijske banke, Svetovne banke in Evropske banke za obnovo in razvoj za podporo bančnim sektorjem v državah članicah EU pri reševanju svetovne gospodarske krize.

• *Nova vseevropska politika sonaravnega razvoja*

Notranji trg EU daje dobre pogoje za gospodarsko rast in visok standard. Hkrati so skoraj vsi dejavniki, ki odločajo o trgu dela, davkih na delo in ustvarjanju ugodnega okolja za podjetnost, inovativnost in tehnološki razvoj, v pristojnosti držav članic.

Slovenija po vstopu v EU še ni zadovoljivo izkoristila vseh možnosti, ki jih ponuja EU za razvoj in krepitev konkurenčnosti gospodarstva in podjetništva. Analiza dejavnikov konkurenčnosti slovenskega gospodarstva kaže, da razvojne strategije in oblike podpore države za udejanjanje razvojnih prioritet v zadnjih letih niso uspešno sledile novemu položaju slovenskega gospodarstva v EU in na globalnem trgu. Kazalniki dolgoročne konkurenčnosti gospodarstva kažejo na prepočasne premike ali celo na nazadovanje na pomembnih področjih, kot so: povečanje tehnološke zahtevnosti proizvodov, rast vhodnih neposrednih tujih investicij, stopnja inovacijske dejavnosti, raven vlaganj v raziskave in razvoj, kakovost izobraževanja in razvitost poslovnih in finančnih storitev. Pomembni razlogi za nazadovanje Slovenije na področju konkurenčnosti so **nekonkurenčno poslovno in davčno okolje, neučinkovito podporno okolje za podjetništvo, neučinkovito podporno okolje za inovacije in tehnološki razvoj** ter predvsem **odsotnost vodenja celovite transparentne razvojne politike v dialogu z gospodarstvom.**

Za doseganje temeljnega strateškega cilja Slovenija potrebuje novo razvojno politiko, ki bo zagotovila odprto in svobodomiselnost družbo, spodbudila ustvarjalnost in inovativnost, zagotovila učinkovito delovanje trga, ustvarila administrativno okolje za učinkovito implementacijo razvojne politike in krepila ključne dejavnike konkurenčnosti gospodarstva in podjetništva s spodbujanjem inovativnosti ter vlaganj v znanost in tehnološki razvoj v tesni povezavi z gospodarstvom, s spodbujanjem podjetništva in njegovega ključnega nosilca, podjetnika in njegove ustvarjalnosti, z odpravljanjem nepotrebnih administrativnih ovir in regulacijskih stroškov, z ustvarjanjem ugodnega poslovnega in davčnega okolja za poslovanje podjetij, s spodbujanjem internacionalizacije slovenskega gospodarstva in s spodbujanjem razvoja storitev.

Spodbujanje odprtega trga in konkurence ter krepitev ključnih dejavnikov konkurenčnosti sta temeljna cilja programa za gospodarstvo in podjetništvo.

Za doseganje temeljnih ciljev sta sicer ključna priprava in izvajanje sodobnih nacionalnih politik spodbujanja konkurenčnosti, podjetništva in internacionalizacije slovenskega gospodarstva. Vendar nacionalne politike lahko pomembno dopolnimo z razvojnimi politikami na ravni EU. Pri tem je pomembno, da se Slovenija aktivneje vključi v njihovo pripravo in izvedbo

ter si prizadeva za ustrezno upoštevanje interesov Slovenije kot manjše članice EU. **Pogosto se namreč dogaja, da razvojne politike EU niso prilagojene malim državam članicam EU. Pogosto se tudi dogaja, da so manjše in nove države članice EU premalo vključene v samo izvajanje in koriščenje razvojnih spodbud.**

Moč članstva v EU je prav v iskanju skupnih rešitev in skupni zakonodaji. Če v EU ne bomo mogli priti do skupnih rešitev in če ne bomo spoštovali skupnih dogovorov, bomo težko integrirali naša gospodarstva in prihodnja povezovanja notranjega trga z državami izven EU.

V ZARES – nova politika bomo podprli in aktivno sodelovali pri razvoju celovite inovacijske strategije na ravni EU, ki bo upoštevala in vključevala tudi interese in potrebe manjših držav članic, kamor sodi tudi Slovenija, s čimer bomo približali instrumente pomoči razvoju inovativnosti tudi našim inovativnim podjetnikom.

Zavzemali se bomo za enakopravnejši dostop slovenskim podjetjem do razvojnih virov in spodbud EU za podjetništvo, za tehnološki razvoj in inovativnost ter si prizadevali za večje vključevanje slovenskih podjetij v evropske razvojne in raziskovalne programe ter za izboljšano informiranje slovenskih podjetij o možnostih razvojnih spodbud na ravni EU.

• **Za krepitev notranjega trga in podjetništva**

Kljub enotnemu notranjemu trgu kot temeljnemu stebru EU obstajajo še mnoge ovire. Nekatere države članice, stanovske ali gospodarske organizacije in podjetja v praksi še vedno postavljajo ovire konkuriranju ljudi, izdelkov in storitev iz drugih držav članic.

Nekatere države so uvedle prehodna obdobja za prosti pretok delavcev ob zadnjih širitvah EU, v nekaterih državah nekateri delavci, kot na primer gradbeni, ne morejo delati za enako plačo kot domačini zato, ker nimajo poklicne kvalifikacije države članice.

Proti Sloveniji je maja lani v zvezi s prenosom direktive o priznavanju poklicnih kvalifikacij Evropska komisija ukrepala z drugo stopnjo postopka. Namen direktive je ureditev priznavanja poklicnih kvalifikacij, da bi se spodbudila prožnost na trgu delovne sile, povečala liberalizacija zagotavljanja storitev, avtomatično priznavanje kvalifikacij in poenostavili upravni postopki. V enem zakonodajnem aktu združuje petnajst direktiv, vključno z dvanajstimi sektorskimi direktivami, ki zajemajo poklic zdravnika, medicinske sestre za splošno nego, zobozdravnika, veterinarja, babice, farmacevta in arhitekta, ter tri direktive, ki uvajajo splošni sistem priznavanja poklicnih kvalifikacij, v katerih je zajeta večina drugih zakonsko urejenih poklicev.

Omenjene, pogosto diskriminatorne prepreke predvsem ovirajo mala podjetja in posameznice ter posameznike, ki si ne morejo privoščiti dragih odvetnikov. Vendar za odpravo ovir niso potrebne le odločbe Sodišča Evropskih skupnosti, ampak tudi reakcije politikov na vseh ravneh.

V ZARES podpiramo oblikovanje pobud za poklicne standarde in izpeljavo postopkov za njihovo sprejemanje in v okviru tega tudi vzajemno priznavanje kvalifikacij državljanom držav članic EU in Evropskega gospodarskega prostora (EGP), ki omogoča opravljanje reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti v Sloveniji.

Zavzemali se bomo tudi za poenostavljanje in razumljivost zakonov in pravil, za njihovo zmanjševanje in odstranitev nepotrebnih pravil, upravnih postopkov in administrativnih ovir. Tako bo lahko notranji trg EU bolje deloval, s čimer se bodo odpirale tudi nove možnosti in priložnosti za slovenska podjetja, izdelke, kapital in storitve ter za polno uživanje svoboščin državljanstva EU s strani posameznic ter posameznikov.

• *Za olajšanje prostega pretoka*

Podjetno in uspešno Evropo potrjujeta odprtost in mobilnost. Prosti pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi vključuje veliko več kot splošne strategije EU in tabele rezultatov prostega pretoka. V desetletjih ustvarjanja notranjega trga so te svoboščine pripomogle k ustvarjeni blaginji, rasti delovnih mest in gospodarstev v vseh državah članicah EU. V prihodnosti bo nujno potrebno izvajanje teh svoboščin še naprej razvijati in poglobiti. Samo tako bo EU lahko bolj dinamična in konkurenčna, da bi dosegli cilje Lizbonske strategije za rast in zaposlovanje.

ZARES si bo prizadevala za olajšanje prostega pretok na več ravneh. ZARES EU je politika odprtih meja, ki je potrebna tako za posamezna podjetja, da bodo imela pogum in željo vlagati v poslovne ideje, kakor tudi za posameznice in posameznike ter družine, da si bodo drznili seliti se v druge države članice za namene dela, študija ali iz drugih razlogov. Strah pred izgubo določenih koristi ne bi smel biti ovira za prosti pretok oseb niti za uresničevanje t.i. pete svoboščine. Zato se bo ZARES zavzemala za to, da bi bilo v EU lažje, kot je to sedaj, **kombinirati različne sisteme socialne varnosti in da bodo informacije o možnostih in priložnostih v drugih državah EU bolj razširjene in dostopnejše.**

• *Za večjo svobodo storitev*

Enako enostavno kot velja svoboščina prostega pretoka za blago, bi morala veljati tudi za storitve in kapital. V ZARES menimo, da se ponudnik storitev, ki spoštuje domačo zakonodajo in pravila, ne bi smel spopadati z birokracijo v drugi državi članici.

EU potrebuje resnični notranji trg storitev, tako da bodo podjetja in potrošniki lahko koristili možnosti, ki jih nudi storitveni sektor. Cilj uresničevanja notranjega trga storitev so v poenostavitvi ustanavljanja in prostega pretoka storitev in hkratnega povišanja kakovosti storitev. Nova podjetja in večja konkurenca lahko pripomorejo k blaginji tudi na področjih kot so zdravje, izobraževanje in socialne storitve.

Storitveni sektor je pomemben del gospodarstva. Trg storitev se je v zadnjih letih bistveno povečal. Predstavlja okoli 75 odstotkov skupne proizvodnje EU in več kot polovico delovnih mest, vendar le za približno 20 odstotkov trgovine med državami članicami. Trgovinski potencial storitev si prizadeva popraviti EU direktiva o storitvah. Po opravljenih študijah o učinkih direktive naj bi njena praktična uporaba pripomogla do 600 000 novih delovnih mest in od 0,3 do 0,7 odstotka povečane blaginje. **ZARES podpira hiter začetek izvajanja direktive o storitvah, kar bo prispevalo h gospodarski rasti, višji zaposlenosti in možnostim za slovenska podjetja in podjetnice ter podjetnike.**

Obstaja še vse preveč ovir za tiste, ki v drugi državi članici želijo opravljati storitve, nekatere države članice še vedno ovirajo konkurenco iz drugih držav.

ZARES se zavzema za skupna EU pravila, ki bodo omogočala prosti pretok ponudnikom storitev, ne nazadnje v dobro slovenskih podjetij. Učinkovita uveljavitev direktive o stori-

tvah bo pomenila odstranitev mnogih zakonskih in administrativnih ovir, ne da bi vplivala na slovensko delovnopravno zakonodajo.

• ***Pospešen razvoj družbene odgovornosti podjetij, socialnega podjetništva in samozaposlovanja***

V ZARES podpiramo pospešen razvoj družbeno odgovornega ravnanja podjetij, socialnega podjetništva in samozaposlovanja. Da bi v času soočanja z negativnimi posledicami globalne gospodarske krize zmanjšali izgubo človeškega in socialnega kapitala in njihovih grozečih posledic, ki številke v EU pišejo v milijonih, v ZARES menimo, da je še bolj kot doslej potrebno, da EU uveljavi model razvoja družbeno odgovornih podjetij, kot pogoj za kakršnekoli oblike državnih pomoči ter nove modele socialne ekonomije oz. socialnega podjetništva, ki so se doslej v nekaterih državah članicah bolj in drugje manj uveljavile. Ti dve politiki morata postati ob konkurenčnosti ključni politiki zagotavljanja trajnostnega ekonomskega in družbenega razvoja.

• ***Za večjo socialno in delovno vključenost, aktivno socialno varnost in učinkovito politiko upravljanja s starajočo se družbo***

Socialne storitve so steber evropske družbe. Pri urejanju socialnega varstva v Evropski uniji v širšem smislu velja načelo subsidiarnosti. Na podlagi tega načela države same določijo, kaj naj bi bile storitve splošnega gospodarskega pomena ali socialne storitve splošnega pomena.

V ZARES menimo, da bo v vedno bolj globaliziranem svetu le resnično konkurenčna Evropa, ki ustvarja delovna mesta in priložnosti za vse, lahko podprla in okrepila socialno dimenzijo enotnega trga. Izhajamo iz prepričanja, da je potrebno socialno državo ohraniti in modernizirati njene institucije. **V prihodnje bo potrebno izkazati povečan, hitrejši in prožnejši odziv na spremembe, ki jih prinaša trg dela, in tveganja, ki so povezana z brezposelnostjo, socialno in delovno izključenostjo, pomanjkljivo izobrazbo, zdravjem in starostjo.**

Zavedamo se, da vse več ljudi v svoji karieri deluje v različnih državah in da so razvojni izzivi povezani tudi s staranjem svetovnega in evropskega prebivalstva. Po Eurostatovih projekcijah 2008, naj bi se delež starejših od 65 let do leta 2060 povzpela na 35 odstotkov. Po tej isti projekciji bo v tem obdobju imela Slovenija že eno najstarejših populacij. V Evropi do leta 2050 bo delež oseb, starih 65 let in več, podvojen, delež oseb, starih 85 let in več, pa skoraj potrojen. Dolgoročno se bo potrebno organizirati za izziv »dolgožive družbe«, kar je v veliki meri povezano z vzdržnostjo sistemov socialne varnosti v širšem smislu, kot so pokojninski sistemi, zdravstveni sistemi in sistemi skrbi za starejše.

Socialno varna Evropska unija mora zagotoviti varnost državljanov in drugih prebivalcev. **V ZARES se bomo zavzemali za učinkovite in pravno varne metode za sodelovanje med državami članicami Evropske unije pri zagotavljanju socialne varnosti in pri poenotenju varnosti skladov vlaganja, saj so skladi vlaganja za pokojnine razpršeni po celi Evropi.**

V Evropski uniji tudi ni skupne platforme ukrepov ali skrbi za starejše. V ZARES se bomo zavzemali za ukrepe, ki bodo preprečevali pomembne težave v celotni Evropski uniji, ki jih prinaša starajoča se evropska družba in bodo izkazani v stabilizaciji pokojninskih sistemov ter sistemih skrbi za starejše.

- **Za skupno politiko promocije varovanja zdravja in za dostopnost do zdravstvenega varstva v celotni EU**

Zdravje in vitalnost prebivalstva postajata ob starajoči se družbi ključni vrednoti in ekonomski imperativ celotne Evrope. Poslanci ZARES se bomo v Evropskem parlamentu zavzemali, da aktivna promocija te vrednote in osveščanje in podpora sonaravnim načinom ohranjanja živiljske vitalnosti prebivalstva postane ena osrednjih politik EU.

Za stranko ZARES ima pravica ljudi do zdravja in zdravstvenega varstva vedno prednost pred zdravstvenim sistemom. Zdravje je ZARES vrednota. Pravica do zdravljenja kjerkoli v Evropski uniji že obstaja, vendar je v praksi za večino ljudi težko uresničljiva. Nekatere države članice želijo zavirati razvoj iskanja zdravstvene pomoči, zdravljenja ali oskrbe z zdravili v drugih državah članicah. Zakaj bi bilo nenavadno iti k zobozdravniku na Poljsko ali operirati kolk v Španiji? Menimo, da bi moralo biti omogočeno, da se poišče zdravniško pomoč v drugi državi članici, če neka oblika zdravljenja v domovini ne obstaja, če je čakalna doba za zdravljenje predolga ali če bolnik biva na obmejnem območju. Skupna pravila bi to morala olajšati in ne zavirati! **Nedopustno je, da zaradi pomanjkanja srčnih kirurgov v Sloveniji otroci čakajo na operacije!**

ZARES želi, da so državljani EU ustrezno obveščeni o svojih pravicah, da imajo **boljši dostop do informacij o možnosti zdravljenja v drugih državah Evropske unije, o stroških zdravljenja in postopkih za njihovo povrnitev.** Podpiramo Direktivo o uveljavljanju pravic pacientov na področju čezmejnega zdravstvenega varstva, ki bi odpravila številne ovire za paciente, ki želijo dostopati do zdravstvenih storitev v drugi državi članici, določa pravico do povračila stroškov in naj bi vzpostavila mehanizem za sodelovanje med sistemi držav članic.

V ZARES menimo, da je pomembno, da se prosti pretok olajša za paciente in za medicinsko osebje. Povečano sodelovanje lahko pripomore k spoznavanju delovnih okolij, skupnim raziskavam in razvoju zdravstvenega sektorja ter večji konkurenčnosti Evropske unije tudi na tem področju. To seveda ne pomeni, da bi Evropska unija imela skupno zdravstveno politiko, saj organizacija in financiranje zdravstva ostaja pristojnost držav članic.

- **Za pospešeno uresničevanje Lizbonske strategije**

ZARES ima pozitiven odnos do Lizbonske strategije, katere cilj je vzpostaviti EU kot najbolj konkurenčno in trajnostno naravnano gospodarsko regijo na svetu.

Cilj je delovati za trajnostno rast in blaginjo odprtega trga z naložbami v izobraževanje, raziskovanje in podjetništvo. Države članice so se sporazumele o vrsti konkretnih ciljev do leta 2010 za povečanje konkurenčnosti, gospodarske rasti in zaposlovanja, okrepitev socialne kohezije in zagotovitve trajnostnega razvoja.

Ciljev Lizbonske strategije v praksi ni bilo mogoče doseči in tako za EU ostajajo izziv. Temeljni recept je v izboljšanju pogojev za podjetništvo, v davčni politiki, odprtem trgu ter odpravljanju zakonskih in administrativnih ovir. Cilj Evropske komisije, ki ga ZARES podpira, je zmanjšanje bremena pravil za četrtno do leta 2012.

V ZARES bomo podprli razvoj patenta skupnega evropskega trga, ki bo omogočal enakovredno in cenovno učinkovito zaščito ne glede na velikost primarnega trga posamezne države ter bo sledil učinkovitim mehanizmom delovanja notranjega trga EU. EU patent bi moral zmanjšati stroške patentiranja inovacij in povečati povpraševanje poslovnega sveta v vseh državah članicah.

Mikro, mala in srednja podjetja so pomembna za doseganje rasti in zaposlenosti. Poslovno okolje za ta podjetja je treba izboljšati predvsem tako, da jih bo lažje ustanoviti, pri čemer morajo imeti države članice tudi možnost izjeme v zakonodaji v korist malih in srednjih podjetij. Delo z Evropsko komisijo na tem področju in Evropski akt za mala podjetja je pomemben za izboljšanje dostopa teh podjetij na trg EU in svetovni trg.

Zavzemali se bomo za hitro in učinkovito izvajanje Akta za mala podjetja kot celovitega nabora ukrepov in aktivnosti na ravni EU za spodbujanje razvoja in rasti mikro, malih in srednje velikih podjetij. Zagovarjali bomo tudi nadaljnje poenostavljanje evropskih pravil, ki jih je potrebno povezati še z drugimi ukrepi. Velik del pravil, s katerimi se srečujejo podjetniki in poslovneži, se namreč odloča na ravni EU in za zmanjšanje birokracije in regulative je potreben usklajen ter aktiven pristop.

• *Za odprtost ekonomskim migracijam*

Kljub ekonomski krizi v večjem delu Evrope primanjkuje določenih znanj, spretnosti in kompetenc. Hkrati migracije prispevajo k vzdržnosti socialnih sistemov. V Evropi nas je vedno manj, hkrati pa se staramo. Zato potrebujemo več delovno aktivnega prebivalstva.

Privlačnost EU za mlade, kreativne ljudi, ki si želijo prispevati k evropskemu razvoju in si ustvarjati boljše življenje v EU je sicer dobra, ni pa dovolj močna lastnost. Res je sicer, da si mnogi ljudje želijo priti v EU in v ZARES menimo, da bi moral okvir upravljanja ekonomskih migracij EU ta gibanja olajšati ne pa zapletati.

Obstaja velika potreba po odprtju več različnih možnosti za migracije in priseljevanje. Zato podpiramo zamisel sistema »modrih kart«, ki bi pomenil večjo privlačnost EU in tudi Slovenije za visoko kvalificirane delavce iz držav izven EU. Enako menimo, da je sistem modre karte potrebno dopolniti s sistemom zakonitega vstopa za tiste z nižjo izobrazbo, ki želijo priti v EU in prispevati k njenemu razvoju s svojim znanjem in izkušnjami.

Nihče ne brani državam članicam, da v tem razvoju prevzamejo pobudo. Hkrati pa moramo seveda ob spoštovanju skupnih minimalnih standardov na področju plač in bivanja zagotoviti, da se ljudje, ki prihajajo, ne soočajo z diskriminacijo, ksenofobijo in rasizmom. EU bi morala ekonomske migracije videti tudi v globalni perspektivi, ob upoštevanju demografskih sprememb in neskladij na trgu dela, in omogočati zakonita migracijska gibanja ob hkratnem preprečevanju nezakonitega priseljevanja.

• *Za krepitev družbe znanja: izobraževanja, raziskovanja in inovacije*

V ZARES si bomo prizadevali za okrepljeno izobraževalno in raziskovalno razvojno sodelovanje v skladu z ljubljanskim procesom in drugimi smernicami novega cikla Lizbonske strategije. Ta cikel predvsem poziva k napredku pri uresničevanju ciljev »lizbonskega programa Skupnosti« na štirih prednostnih področjih, med drugim: naložbe v znanje in inovacije ter v ljudi in posodabljanje trga dela. V okviru prve prioritete je uveden tudi pojem »pete svobosčine« - prostega pretoka znanja.

V človeške vire in ustvarjalnost je potrebno vlagati več, predvsem pa bolj učinkovito. Uredba Evropskega socialnega sklada (ESS) določa prispevek k realizaciji evropskih prioritet s področja zaposlovanja in v okviru pomoči 2007-2013 izbor prioritet: rast prilagodljivosti delavcev, podjetij in podjetnikov s promocijo vseživljenjskega učenja in rast investicij v človeške vire,

povečanje človeškega kapitala s promocijo oblikovanja in uvedbe reform sistema izobraževanja in usposabljanja z namenom povečati zaposljivost, mreže aktivnosti med univerzitetnimi institucijami, raziskovalnimi in tehnološkimi centri in podjetji ter razvoj človeškega potenciala v raziskavah in inovacijah s podiplomskim študijem in usposabljanjem raziskovalcev.

V ZARES se bomo zavzemali za krepitev vseživljenjskega učenja kot razvojnega koncepta za urejanje trga dela in zaposlovanja, poklicnega usposabljanja, izobraževanja in raziskovanja, pa tudi razvoja državljanstva, socialne kohezije in socialnega vključevanja in povezovanja.

V Lizbonski strategiji je vseživljenjsko učenje potrjeno kot krovni cilj za vse ukrepe v izobraževanju in usposabljanju. Do leta 2010 naj bi se v to učenje vključilo najmanj 12, 5 odstotka odraslih (25-64 let). V EU je udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju še vedno nizka, saj dosega komaj nekaj več kot 10 odstotkov, ta stopnja pa se je v zadnjih letih v mnogih državah celo znižala. Analize tudi opozarjajo, da se ljudje na dnu izobrazbene lestvice najmanj pogosto udeležujejo nadaljnega učenja, da bi izboljšali svoje zaposlitvene možnosti.

V ZARES se zavedamo, da so znanja ljudi ter njihovih spretnosti ter kompetenc ne glede na to, kako so si jih pridobili, pomembna, a pogosto ne dovolj cenjena, priznana in izkoriščena. Enako se zavedamo, da so rast človeškega in intelektualnega kapitala ter vseživljenjsko učenje med temeljnimi dejavniki za bodoči gospodarski, kulturni in družbeni razvoj Slovenije in EU.

V ZARES se bomo zavzemali za usklajevanje politik vseživljenjskega učenja v okviru politik izobraževanja in usposabljanja v skladu s priporočili Evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, ki so stopila v veljavo aprila 2008 in so skladna z bolonjskim procesom in Bergenskim komuniquejem.

Lizbonska strategija poudarja mobilnost študentov, raziskovalcev in učiteljev ter krepitev v mednarodnih merilih konkurenčnih človeških virov za raziskave in razvoj s ciljem dvigniti konkurenčnost inovacijskega sistema, poslovnega sektorja in celotne družbe. ZARES si bo prizadeval, da se bodo v tekmovanju za pridobitev vrhunskega znanja aktivno vključevale tudi slovenske izobraževalne in raziskovalne inštitucije.

Eden od ciljev Lizbonske strategije je v tem, da se Evropa kot celota uveljavi kot svetovno središče odličnosti za študij in poklicno usposabljanje. Do leta 2010 naj bi EU potrebovala tudi 700.000 raziskovalcev. Ker je konkurenca za te že sedaj huda, mora EU ustvariti tudi dovolj privlačno okolje, da jih bo uspela pritegniti.

V ZARES se bomo zavzemali za odpravo ovir in za finančne spodbude za povečanje mobilnosti študentov, raziskovalcev, znanstvenikov in univerzitetnih predavateljev v EU/EGP in za spodbujanje mobilnosti iz tretjih držav.

Zavzemali se bomo za priznavanje skupnih stopenj podeljenih v dveh ali več državah in za vzpostavitev skupnega evropskega portala za študij v tujini, podobnega tistim, ki so na voljo na trgu dela, na primer EURES. Mislimo, da je cilj, da bi študenti katerega koli programa vsaj tri mesece v obdobju študija študirali na drugi evropski instituciji, razumen.

Za raziskovalce je treba zagotoviti bolj odprt in konkurenčnejši trg dela, ki bo nudil boljše

poklicne možnosti ter bo preglednejši in bolj družinsko naravnan.

Podpirali bomo vse aktivnosti za enakopravno vključevanje slovenske izobraževalne in raziskovalne sfere v evropski in svetovni prostor. Ena pomembnejših infrastrukturnih prioritet bo povezava vseh slovenskih šol, univerz in ustanov s področja raziskovanja in kulture v **enoten obstoječ informacijski prostor**. Pri tem pa bomo še posebej pozorni, da bodo vključene tudi ustanove v manjših krajih in na podeželju. **Tudi invalidom** nove informacijske tehnologije omogočajo lažji dostop do trga dela, izobraževanja in socialne vključenosti. ZARES si bo zavzemal za ukrepe, ki bi jim približali uporabo novih tehnologij in jih tudi na ta način usposobili za polnopravno vključitev v družbo.

• Za modernizacijo regionalne in kohezijske politike Evropske unije

Evropska unija se potrjuje tudi v regijah Evrope. Vedno večja EU vključuje ne le več držav temveč tudi več raznolikih lokalnih in regionalnih pogojev in okoliščin. Raznolikost kultur, jezikov in ljudi je lahko evropski adut. Povzroča pa tudi posebne potrebe in izzive.

Za kohezivnost EU in za premagovanje gospodarskih in socialnih napetosti je evropska kohezijska politika izredno pomembna. Je tudi odraz solidarnosti med državljanke in državljani EU. Kohezijska politika je tudi pomembno orodje in sredstvo za doseganje ciljev Lizbonske strategije za povečanje zaposlovanja, gospodarske rasti in konkurenčnosti in eden od odzivov na globalizacijo, demografske izzive ter podnebne spremembe. Večja osredotočenost na raziskave in razvoj, razvoj znanja in spretnosti, infrastrukture, dostopnost in čezmejno sodelovanje, ki se dogaja s pomočjo kohezijske politike, je zato dobrodošla in potrebna.

Uspešen prispevek kohezijske politike k zmanjševanju razlik znotraj EU je razviden v primeru štirih kohezijskih držav: Španije, Portugalske, Irske in Grčije. Nedvomno, da se bo uspešnost kohezijske politike odrazila tudi v Sloveniji in drugih članicah, ki so se EU pridružile kasneje in v katerih so potrebe po kohezijski pomoči največje.

Z dosedanjimi rezultati kohezijske politike EU se prebivalci Slovenije pogosto srečujejo v vsakdanjem življenju; npr. zgrajene čistilne naprave, turistična infrastruktura, spodbujanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti. Njihovo mnenje je mnogokrat kritično, saj si želijo preglednejše razpisovanje pomoči in odpravo nepotrebne birokratizma.

Za odpravo razlik med območji znotraj EU je v obdobju 2007–2013 namenjeno preko strukturnih skladov in kohezijskega sklada več kot tretjina EU proračuna. V naslednjem petletnem mandatu bo Evropski parlament soodločal o prihodnji kohezijski politiki in pri tem bo potrebno upoštevati tudi številne nove izzive, s katerimi se soočamo; globalno finančno krizo in gospodarsko recesijo, podnebne spremembe, staranje prebivalstva. Vendar pa mora odprava razlik v razvitosti med posameznimi regijami ostati še naprej ključni cilj prihodnje kohezijske politike in glavnino pomoči je treba usmeriti v podoprepčno razvita območja EU in tudi v prihodnje ostati eden od ključnih virov za vlaganje v raziskave in razvoj v skladu s cilji Lizbonske strategije. Hkrati mora EU kohezijska politika pokrivati celotno območje EU z namenom izmenjave dobrih praks in pospeševanja čezmejnega sodelovanja, saj je prav pri slednjem evropska dodana vrednost nesporna.

Načela partnerstva med ravnijo EU, državo članico in lokalno ravniyo je potrebno spoštovati in v skladu z načelom subsidiarnosti zagotoviti, da so odločitve sprejete čim bližje lokalni

ravni, saj se tam ustvarja večina projektov. Lokalni ravni je potrebno zagotavljati tehnično pomoč za izvedbo dobrih projektov.

ZARES parlamentarke in parlamentarci v Evropskem parlamentu se bomo zavzemali za drastično črtanje nepotrebnih administrativnih ovir pri predpisih za črpanje sredstev, a hkrati za fleksibilnost, ki omogoča državi članici prilagoditev upravljanja z EU sredstvi v skladu s specifičnimi razmerami, ki so značilne za vsako članico, in z upoštevanjem njene velikosti.

V obdobju vpeljave novih informacijskih tehnologij, te najprej dosežejo urbane centre. Brez ustreznih ravnanj države se poveča razlika med mesti in podeželjem. V zadnjih letih se v vseh večjih evropskih krajih pospešeno gradijo optične informacijske hrbtenice. Za podjetje pomeni dostop do optičnega interneta gospodarsko prednost, za izobraževalne ustanove dostop do novih načinov izobraževanja in vsebin in za uporabnike enakopravno vključitev v informacijsko družbo. ZARES si bo prizadevala za politiko, ki bo aktivno in učinkovito tudi manjšim krajem in podeželju omogočila dostop do zmogljivih internetnih povezav in s tem enakopravno uživanje prednosti novih informacijskih tehnologij.

★ Poslanke/poslanci ZARES v EP se bomo zavzemali za:

1. Okrepitev notranjega trga EU (dosledno spoštovanje pravil o konkurenci in krepitev enotnega notranjega trga EU, ki je z zagotavljanjem prostega pretoka blaga, kapitala, storitev in ljudi ter nove, pete svoboščine, znanja, še kako pomemben za Slovenijo kot malo ekonomijo; ostro bomo nasprotovali vsakršnim poskusom protekcionizma, ki bi ogrozil delovanje notranjega trga EU)

2. Sodelovanje pri oblikovanju razvojnih politik EU (zlasti celovite inovacijske in kohezijske politike z upoštevanjem in vključevanjem interesov novih in manjših držav članic, s čimer bomo približali instrumente pomoči razvoju tudi našim inovativnim podjetnikom in za izvedbo dobrih projektov lokalnih skupnosti)

3. Ponovno vzpostavitev ustreznih in učinkovitih pogojev za financiranje gospodarstev (Sprostitev kreditnih kanalov je bistvena za učinkovitost vseh razvojnih spodbud držav. V tem okviru bomo podprli skupno pobudo Evropske investicijske banke, Svetovne banke in Evropske banke za obnovo in razvoj za podporo bančnim sektorjem v državah članicah EU pri reševanju svetovne gospodarske krize)

4. Enakopravnejši dostop slovenskim podjetjem do razvojnih virov in spodbud EU za podjetništvo, tehnološki razvoj in inovativnost (za večje vključevanje slovenskih podjetij v evropske razvojne in raziskovalne programe ter za izboljšano informiranje slovenskih podjetij o možnostih razvojnih spodbud na ravni EU)

5. Izboljšanje pretoka storitev (učinkovita uveljavitev direktive o storitvah bo pomenila odstranitev mnogih zakonskih in administrativnih ovir nenazadnje v dobro slovenskih podjetij, brez da bi vplivala na slovensko delovnopravno zakonodajo)

6. Večjo socialno varnost (prožnejši odziv na spremembe, ki jih prinaša trg dela, in tveganja, ki so povezana z brezposelnostjo, pomanjkljivo izobrazbo, zdravjem in starostjo; za učinkovite in pravno varne metode za sodelovanje med državami članicami Evropske unije pri zagotavljanju socialne varnosti in pri poenotenju varnosti skladov vlaganja; za razvijanje skupne platforme ukrepov za varno starost in sistemov skrbi za starejše)

- 7. Aktivno promocijo zdravja in dostopnost do zdravljenja v celi EU** (da aktivna promocija te vrednote in osveščanje ter podpora sonaravnim načinom ohranjanja življenjske vitalnosti prebivalstva postane ena osrednjih politik EU; boljši dostop do informacij o možnosti zdravljenja v drugih državah EU in o stroških zdravljenja. Olajšanje prostega pretoka za paciente in za medicinsko osebje, ki lahko pripomore tudi k skupnim raziskavam in razvoju zdravstvenega sektorja ter večji konkurenčnosti EU tudi na tem področju, medtem ko organizacija in financiranje zdravstva ostajata pristojnost držav članic.)
- 8. Izboljšanje poslovnega okolja za mala in srednje velika podjetja** (vključno s poenostavitvijo pravil za olajšanje dostopa do notranjega trga – hitro in učinkovito izvajanje Evropskega akta za mala podjetja kot celovitega nabora ukrepov in aktivnosti na ravni EU za spodbujanje razvoja in rasti mikro, malih in srednje velikih podjetij)
- 9. Razvoj patenta skupnega evropskega trga** (za enakovredno in cenovno učinkovito zaščito ne glede na velikost primarnega trga posamezne države z učinkovitim mehanizmom delovanja notranjega trga EU)
- 10. Olajšanje zakonitih ekonomskih migracij** (podpiramo zamisel sistema »modrih kart« in dopolnitev s sistemom zakonitega vstopa za tiste z nižjo izobrazbo ob upoštevanju demografskih sprememb in neskladij na trgu dela v globalni perspektivi)
- 11. Krepitev vseživljenjskega učenja** (kot razvojnega koncepta za urejanje trga dela in zaposlovanje, poklicnega usposabljanja, izobraževanja in raziskovanja, pa tudi razvoja državljanstva, socialne kohezije in socialnega vključevanja ter povezovanja; za vzajemno priznavanje kvalifikacij)
- 12. Odpravo ovir in za finančne spodbude za povečanje mobilnosti študentov, raziskovalcev, znanstvenikov in univerzitetnih predavateljev v EU/EGP in za spodbujanje mobilnosti iz tretjih držav** (priznavanje skupnih stopenj, podeljenih v dveh ali več državah, vzpostavitev skupnega evropskega portala za študij v tujini; naš cilj je, da bi študenti katerega koli programa vsaj tri mesece v obdobju študija študirali na drugi evropski instituciji)
- 13. Črtanje nepotrebnih administrativnih ovir pri predpisih za črpanje sredstev kohezijske pomoči** (a hkrati za fleksibilnost, ki omogoča državi članici prilagoditev upravljanja z EU sredstvi v skladu s specifičnimi razmerami, ki so značilne za vsako članico, in upoštevanjem njene velikosti ter za zagotavljanje tehnične pomoči za izvedbo dobrih projektov)